

Od autora bestselleru *Muž jménem Ove*

FREDRIK BACKMAN

Babička pozdravuje
a omlouvá se

host

Babička pozdravuje
a omlouvá se

A person with long hair, wearing a dark winter jacket with a fur-lined hood and dark boots, stands with their back to the camera. They are holding a large, light-colored envelope behind their back. The scene is set in a snowy city street with apartment buildings in the background. The entire image has a light blue color cast and is decorated with faint snowflake patterns and starbursts.

FREDRIK BACKMAN

Babička pozdravuje
a omlouvá se

BRNO 2015

Fredrik Backman: Min mormor hälsar och säger förlåt

Copyright © Fredrik Backman, 2013

Translation © Jitka Herčíková, 2015

Cover design © Nils Olsson/Katslosa Design

Czech edition © Host – vydavatelství, s. r. o., 2015

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-7491-910-7 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7491-911-4 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7491-912-1 (Formát MobiPocket)

Opičce a žabce. Na deset tisíc pohádkových věčností.

Tabák

— KAPITOLA 1. —

Každý sedmiletý dítě si zaslouží superhrdiny. Tak to zkrátka je. A komu se to nelíbí, ten musí být padlejš na hlavu.

Přesně tak to říká Elsina babička.

Elsa je sedm, vlastně už skoro osm. Být sedmiletým dítětem jí nijak zvlášť nejde a dobře to ví. Uvědomuje si, že je jiná. Ředitel ve škole jí radí, aby se přizpůsobila, prý se musí víc snažit vycházet se spolužáky. Dospěláci se obvykle pozastavují nad tím, jak je na svůj věk vyzrálá. Ona ale chápe, že tím jen jinými slovy říkají, že je na svůj věk velice otravná. Většinou to prohlásí hned poté, co jim Elsa vysvětlí, jak se správně vyslovuje „dèjà vu“, anebo je poučí o rozdílu mezi používáním zájmen „můj“ a „svůj“. Chytráci to totiž dost často neumějí. Proto pak říkají, že je vyzrálá, a přepjatě se usmívají na její rodiče. Jako by snad Elsa měla nějaký handicap, jako by je urážel fakt, že sedmiletá holka není úplně pitomá. Z toho důvodu nemá kromě babičky žádné kamarády. Děti ve škole mají místo hlav prázdné skořápky, jak už to u sedmiletých bývá. Jenže Elsa je jiná.

Babička říká, ať se na ně vykvajzne. Všichni superhrdinové jsou totiž jiní. A kdyby bylo normální mít superschopnosti, měl by je každý.

Babičce je sedmdesát sedm, vlastně už skoro sedmdesát osm. Ani ona v tom není kdovíjaký přeborník. Stáří se na ní pozná tak, že v obličejí připomíná noviny nacpané do vlhkých bot. Nikdo o ní neříká, že by byla na svůj věk vyzrálá. Občas se ale někdo před Elsinou mámou podiví, jak je čilá. Říkají to buď ustaraně, nebo našťvaně, máma si povzdychne a zeptá se, kolik bude stát náhrada škod. Třeba jako když si babička vzala do hlavy, že pokud lidi dokážou být tak nehorázně nesolidární a mají zataženou ruční brzdu ve chvíli, kdy parkuje Renaulta, můžou si za to vlastně sami. Nebo jako když si chtěla v nemocnici zakouřit. Spustila tím požární alarm, a jakmile přiběhla ochranka a nutila ji, aby cigaretu uhasila, rozkřičela se na ně, že je to do prdele k nevydržení, bejt neustále politicky korektní! Nebo když postavila sněhuláka, oblékla ho a naaranžovala na zahradě pod balkon svých sousedů Britt-Marie a Kenta tak, že vypadal jako člověk zřícený ze střechy. Anebo když se v ulici objevili elegantní pánové v brejličkách, zvonili na dveře a chtěli si povídat o pánubohu a Ježíši a nebi. Babička se postavila v rozhaleném županu na balkon a začala po nich střílet z paintballové pušky. Britt-Marie se nedokázala rozhodnout, jestli je víc pobouřená střelbou, anebo tím, že babička na sobě pod županem neměla vůbec nic. Na policii ji pro jistotu nahlásila za obojí.

V takových případech lidé říkají, že je babička na svůj věk čilá. I tak se to dá říct.

Jsou i tací, co tvrdí, že je babička blázen. Ale ona je génius. Jenom je současně trochu potrhlá. Pracovala jako lékařka, dostávala ocenění a psalo se o ní v novinách. Jezdila na ta nejstrašnější místa na světě, odkud ostatní prchali. Po celém světě zachraňovala životy a bojovala se zlem. Jak už to

superhrdinové dělají. Nakonec jí řekli, že je na zachraňování moc stará. Elsa má však silné podezření, že tím spíš mysleli moc bláznivá. Teď už neléčí a obviňuje z toho společnost. Říká, že si nesmí do nikoho říznout jenom kvůli tý posraný politický korektnosti. Beztak je to proto, že jsou dneska všichni rozmazlený zákazem kouření na operačních sálech, a kdo by v takovejch podmínkách dokázal pracovat? No kdo?

Od doby, co je doma, přivádí Britt-Marii a mamku k šílenství. Britt-Marie je babiččina sousedka z domu, mamka je Elsiná máma. A taky Britt-Mariina sousedka, protože má byt hned vedle babičky. Tím pádem s babičkou sousedí i Elsa, protože bydlí u mamky. Kromě každého druhého víkendu, kdy je u táty a Lisette. George je taky babiččin soused, jelikož žije s mámou. V tomhle je trochu zmatek.

Ať je to, jak chce, podstatné je, že zachraňovat životy a přivádět lidi k šílenství jsou babiččiny superschopnosti, což z ní činí poněkud dysfunkčního superhrdinu. Elsa rozumí slovu dysfunkční, protože si o tom četla na Wikipedii. Podle starých lidí je Wikipedie internetová encyklopedie. Podle Elsy je encyklopedie analogová Wikipedie. Elsa si to pro jistotu vyhledala tam i tam a oba zdroje podávají shodné vysvětlení: když něco funguje, ale ne podle původního záměru, je to dysfunkční. A právě to je jedna z věcí, co má na babičce nejradši.

I když zrovna dneska ne. Je půl druhé v noci a Elsa se cítí tak strašně unavená, že by si šla okamžitě lehnout, jenže nemůže, protože babička házela hovínka po policajtovi.

Je to složitě, řekněme jako vztahy na Facebooku.

Elsa se rozhlíží po malé obdélníkové místnosti a zívá tak zrudně, až se zdá, že se snaží spolknout svou vlastní hlavu.

„Já ti přece říkala, abys přes ten plot nelezla,“ zabručí a podívá se na hodinky.

Babička mlčí. Elsa si sundá nebelvírskou šálu a položí si ji na kolena. Narodila se na druhý svátek vánoční před sedmi, vlastně skoro osmi lety. Toho dne nějací vědci z Německa zaznamenali vůbec nejsilnější výbuch gama záření z magnetického pole kolem Země. Elsa tyhle magnety nezná nijak dopodrobna, ale prý je to něco jako neutronová hvězda, a to zní trochu jako Megatron, zloduch z *Transformérů*. Kdo nechte dostatek kvalitní literatury, ten by *Transformery* ve své prostoduchosti označil za pořad pro dětičky. Transformeři jsou v podstatě roboti, ale z čistě akademického hlediska se můžou počítat i mezi superhrdiny. Elsa zbožňuje *Transformery* i neutronové hvězdy a výbuch gama záření si představuje podobně, jako když babička rozlila fantu na její iPhone a pokusila se ho vysušit v topinkovači. Podle babičky je Elsa výjimečná právě proto, že se narodila v takový den.

Být výjimečný je nejlepší způsob, jak být jiný.

V tuhle chvíli ale babička na dřevěný stůl před sebou zaujatě rozděljuje tabák do malých kupiček a následně ho smotává do šustivých cigaretových papírků. Elsa zakňourá.

„Slyšíš? Říkala jsem, abys přes ten plot nelezla!“

Nechtěla být nepříjemná, ale trochu našťvaná je. Tak jako sedmileté holky na policejní stanici či muži středního věku čekající na opožděný let, aniž jim někdo sdělil jakékoliv informace.

Babička si povzdychne a pustí se do hledání zapalovače v kapsách své snad až příliš velké bundy. Nevypadá, že by cokoliv z toho, co se děje, brala vážně. Ona nikdy nebere nic vážně. Výjimku tvoří chvíle, kdy si chce zakouřit a nemůže

najít zapalovač, k tomu přistupuje s vážností nejvyšší. Kouření je pro babičku smrtelně vážná věc.

„No bůž, byl to jen takovej mrňavoučkej plůteček, hlavně se kvůli tomu nerozčiluj,“ řekne babička bezstarostně.

„Žádné no bůž na mě nezkoušej! To tys házela hovínka na policajta!“

Babička protočí panenky.

„Nebuď takovej ufňukánek. Mluvíš jako tvoje máma. Nemáš zapalovač?“

„Je mi sedm!“

„Jak dlouho se na to chceš vymlouvat?“

„Dokud mi bude sedm!“

Babička zavzdychá, zadrmolí něco jako: „Se snad můžu zeptat, ne?“ a pokračuje v šacování kapes.

„Podle mě se tu nesmí kouřit,“ poznamená Elsa o něco klidněji a v prstech stiskne nebelvírskou šálu.

Babička odfrkne.

„Ale jistě že smí. Prostě se otevře okno.“

Elsa si okna skepticky prohlédne.

„Myslím, že to nemůžeme.“

„Řečičky, co by ne?“

„Jsou tam mříže.“

Babička blýskne nespokojeným pohledem nejprve na mříže, pak na vnučku.

„Takže dneska se už nesmí kouřit ani na fízlárně? To žijem v policejním státě, sakra?“

Elsa zívne.

„Půjčíš mi telefon?“

„K čemu ti bude?“ chce vědět babička.

„Chci surfovat.“

„Co?“

„Něco.“

„Ty na těch internetech utrácíš nějak moc času.“

„Správně se říká trávit čas.“

„Jojojo.“

Elsa nevěřicně zakroučí hlavou.

„Utrácet se dají peníze, ale ne čas. Taky lidem nevykládáš, že jsi strávila dvě stovky za nové kalhoty. Nebo snad jo? Jo?“

„O holčičce, co se upřemejšlela k smrti, už jsi slyšela?“

„A slyšelas o té, co nepřemýšlela vůbec?“

Policista, který právě vejde do místnosti, vypadá velice, velice unaveně. Posadí se za stůl a babičce s Elsou věnuje pohled plný čiré odevzdanosti.

„Chci zavolat svému právníkovi!“ vychrlí okamžitě babička.

„Já chci zavolat mámě!“ přidá se ihned Elsa.

„V tom případě musím volat první!“ naléhá babička.

Policista se probírá hromádkou dokumentů.

„Tvoje maminka je na cestě sem,“ obrátí se s povzdechem na Elsu.

Babička zalapá po dechu tak dramaticky, jak to dokáže jedině ona.

„Proč jste jí volali? Copak jste se pomátli? Bude běsnit!“ protestuje babička tak důrazně, jako by jí muž právě oznámil, že se rozhodl odvézt Elsu do lesa na převýchovu k vlčí smečce.

„Musíme zpravit zákonného zástupce dítěte,“ vysvětlí policista mírně.

„Já jsem taky zákonnej zástupce! Jsem její babička!“ Z rozčílení se nadzvedne na židli a nenávistně máchá nezapálenou cigaretou.

„Je půl druhé v noci. Někdo se musí postarat o to dítě,“ řekne nevzrušeně muž, ukáže si na hodinky a nespokojeně pozoruje cigaretu.

„Já! Já se starám o dítě!“ prská babička.

Policista s námahou ukáže kolem sebe po výslechové místnosti.

„A jak si v tom podle vás vedete?“

Babička se zatváří dotčeně. Nakonec se ale posadí zpátky na židli a odkašle si.

„Jestli... jakože... jako. Jistě. Pokud budete bazírovat na takovejhlech PRKOTINÁCH, žádná sláva to asi nebude. Ale dokud jste mě nezačali nahánět, všechno bylo v cajku,“ namítne kysele.

„Vloupala jste se do zoo,“ pronese muž.

„Vždyť to byl takovej prťavej plůtek,“ brání se babička.

„Nic jako prťavý zločin ale neexistuje.“

Babička pokrčí rameny a smete rukou cosi ze stolu, jako by tím chtěla dát najevo, že toho bylo dost a je načase obrátit list.

„No jo. Poslyšte, že se tu smí kouřit?“

Muž důrazně zavrtí hlavou. Babička se k němu nakloní, upřeně se mu podívá do očí a usměje se.

„Co maličkou výjimku, jen kvůli mně?“

Elsa dloubne babičku do žeber a promluví jejich tajnou řečí. Mají totiž tajnou řeč, babička říká, že prarodiče s vnoučaty vlastní řeč mít musí, protože je na to zákon. Nebo by měl být.

„Babi! Přestaň s tím! Balit policajty je zakázané!“

„Říká kdo?“ odpoví babička tajnou řečí.

„Policajti!“

„Poldové by měli bejt občanům k službám! A já jsem celý život platila daně!“ vyštěkne babička.

Policista je pozoruje s výrazem člověka, který se uprostřed noci na policejní stanici stal svědkem hádky v tajné řeči mezi sedmiletou holčičkou a sedmasedmdesátiletou

babičkou. Babička na něj svůdně zamrká a znovu prosebně ukáže na svou cigaretu, ale když muž zavrtí hlavou, rozhořčeně se opře o židli a pronese obvyklým jazykem:

„To ta vaše politická korektnost. V tomhle zatraceným státě je to dneska pro nás kuřáky skoro horší než apartheid.“

Policista se zatváří chladně.

„Být vámi, dával bych si na určité výrazy pozor.“

Babička obrátí oči v sloup. Elsa na ni úkosem pohlédne.

„Jak se to píše?“

„Co zas?“ vzdychne babička, jako by se proti ní právě obrátil celý svět, i když ty daně fakt platila.

„No to apartaj... něco.“

„A-p-a-r-t-e-j-d,“ diktuje babička.

Takhle se to nepíše ani náhodou. Elsa to zjistí hned, jakmile si ze stolu podá babiččin telefon, aby si slovo vygooglovala. Babička vážně hláskuje jako prvňák. Policista se mezitím probírá v lejtrech.

„Pustíme vás domů, ale očekávejte předvolání ve věci vloupání a porušení dopravních předpisů,“ oznámí babičce chladně.

„A k tomu všemu má Android,“ zaúpí Elsa a zoufale ťuká do mobilu.

Babička vlastní telefon s Androidem, protože ho zdělala po mámě a ta používá zásadně Android, ačkoliv jí Elsa ustavičně vysvětluje, že lidi s mozkiem si koupí iPhone. Babička by nejradši neměla žádný telefon, ale Elsa ji k tomu donutila. Babička totiž za nejrůznějších okolností, podobných incidentu s topinkovačem, s železnou pravidelností likviduje ten její. Tím pádem si Elsa potřebuje půjčovat mobil od babičky. I když je na něm Android.

„Jaký zase porušení předpisů?“ vyhrkne zaskočená babička na policistu.

„Předně nedovolené řízení.“

„Nedovolený? Ten auťák je můj! Já přece krucipísek nepotřebuju povolenku, abych směla jezdit ve vlastním voze!“

Muž trpělivě přikývne.

„To ne. Ale potřebujete řidičský průkaz.“

Babička rozhodí rukama.

„Policejní stát!“

Elsa mrští mobilem o stůl tak silně, až se otřeše celá místnost.

„Co ti vadí tentokrát?“ houkne babička.

„To teda NENÍ jako apartheid!!! Srovnáváš zákaz kouření s apartheidem, ale to rozhodně není totéž. Dokonce se to ani NEPODOBÁ!“

Babička smířlivě zvedne ruce.

„Řekla jsem, že je to... skoro, skoro horší než...“

„To NENÍ ani omylem!“ zajíká se Elsa.

„Panebože, bylo to jen přirovnání...“

„Dost příšerné přirovnání!“

„A jak ty to můžeš vědět?“

„Z Wikipedie!“ vychrlí Elsa a namíří prstem na mobil.

Babička se odevzdaně obrátí k policistovi.

„Dělají to vaše děti taky?“

Tomu je otázka viditelně nepříjemná.

„Víte, u nás doma nenecháváme děti surfovat na internetu bez dozoru...“

Nato babička zalomí rukama směrem k vnučce, jako by říkala: „Aha!“ Elsa jen zavrtí hlavou a dá si ruce křížem.

„Prostě se omluv, že jsi házela ta hovínka, ať můžeme konečně domů,“ ucedí tajnou řečí, stále pohoršená tou záležitostí s apartheidem.

„Omlouvám se,“ řekne babička tajným jazykem.

„Ne mně, policii, ty potížístko!“ rozčílí se Elsa.

„Tady se nikdo žádněm fašounům omlouvat nebude! Já jsem platila daně. A krom toho ty taky umíš dělat pěkný potíže!“ ohradí se babička.

„Ne, to TY!“ odsekne Elsa.

O chvíli později sedí obě se založenýma rukama, demonstrativně otočené jedna ke druhé zády, dokud babička nepokývne na policistu. Normálním jazykem ho požádá:

„Můžete laskavě oznámit mojí rozmazlený vnučce, že pokud se bude chovat takhle, půjde domů po svejch?“

„Co? Řekněte radši tady TĚ, že já pojedu domů s mamkou, takže pěšky si může jít ONA!“ vychrlí okamžitě Elsa.

„Řekněte jí, že to ona ať...“ spustí babička, načež se policista zvedne, beze slova opustí vyšetřovnu a zavře za sebou dveře tak, jako by měl sto chutí jít se okamžitě někam schovat, zabořit obličej do velikého měkkého polštáře a z plných plic se rozkřičet.

„Podívej, cos udělala,“ pronese babička.

„Za to můžeš ty!“ odsekne Elsa.

V dalším okamžiku vejde policistka, má svalnaté paže a zelené oči. Zdá se, že to není poprvé, co se s babičkou vidí, protože se na ni unaveně usměje, jako všichni, kdo ji znají, zhluboka si povzdychne a řekne: „Už toho nechte, my se musíme postarat o skutečné zločince.“ Babička zadrmló: „Vy přestaňte.“ Potom jim policistka dovolí odjet domů.

Venku na chodníku čekají na mámu. Elsa zamyšleně strčí prst do díry v šále. Je zrovna v místě nebelvírského emblému. Ze všech sil zadržuje pláč. Moc jí to nejde.

„No tak, máma to zašije,“ nadhodí babička vesele a šťouchne Elsu do ramene.

Elsa k ní zvedne znepokojené oči. Babička lehce zahanbeně přikývne, zvážní a ztiší hlas.

„Vždyť víš, můžeme... Mámě řekneme, že se šála připletla do cesty, když ses mě pokoušela zastavit na plotě k opicím.“

Elsa kývne a pohmatem prozkoumává šálu. Neroztrhla se v zoo. Stalo se to ve škole, když si na ni tři starší holky, které ji bezdůvodně nenávidí, počkaly před jídelnou, praštily ji, šálu roztrhly a nakonec ještě hodily do záchodu. Jejich výsměch Else stále krouží a duní v hlavě jako kuličky ve flipperu.

Babička zachytí její pohled, skloní se k ní a zašeptá tajnou řečí:

„Jednoho krásného dne drapsnem všechny ty proradný blbečky od tebe ze školy, odnesem je do Miamasu a tam je předhodíme lvům!“

Elsa si hřbetem ruky osuší oči a neznatelně se usměje.

„Já nejsem pitomá, babi. Víím, že jsi to dneska udělala proto, abych zapomněla na tu školu,“ špitne.

Babička nakopne kamínky štěrk a odkašle si.

„No, vždyť víš. Jsi moje jediná vnučka. Nechci, aby sis dnešek pamatovala jako den roztržený šály. Chci, aby to byl den, kdy se tvoje babička vloupala do zoo...“

„A utekla z nemocnice,“ uchechtne se Elsa.

„A upláchla ze špitálu,“ zahihňá se babička.

„A házela hovínka na policajta!“ přidá Elsa.

„Vždyť to byla jen hlína! Teda aspoň z větší části...“ protestuje babička.

„Měnit vzpomínky je dobrá superschopnost,“ připustí Elsa a babička pokrčí rameny.

„Když už se nedaj vymazat ty hrozný, musíme je doplnit velkým počtem těch dobroznejch.“

„Takové slovo není.“

„Já vim.“

„Děkuju, babičko,“ řekne Elsa a opře se jí hlavou o paži.

Babička pokývne a zašeptá: „My, rytíři z Miamaského království, plníme svoje povinnosti.“

Protože každý sedmiletý dítě si zaslouží superhrdiny.

A komu se to nelíbí, ten musí bejt padlej na hlavu.

Opice

— KAPITOLA 2. —

Na policejní stanici je vyzvedla máma. Byla strašlivě naštvaná, ale ovládla se a nekřičela. Mamka se totiž vždycky ovládá a vlastně nikdy nezvedá hlas, protože je babiččiným pravým opakem. Elsa usnula snad ještě dřív, než si zapnula bezpečnostní pás, a když se auto rozjelo, byla už dávno v Miamasu.

Miamas je tajné místo Elsy s babičkou. Je to jedno ze šesti království Říše před procitnutím. Babička si začala vymýšlet pohádky, když byla její vnučka ještě malá, máma s tátou se zrovna rozváděli a Elsa se bála usnout, protože si na internetu přečetla o úmrtnosti dětí ve spánku. Babička je ve vymýšlení věcí vážně dobrá. Když se táta odstěhoval pryč a všichni z toho byli smutní, plížila se Elsa každou noc v pyžámku pryč přes chodbu k babičce, společně si vlezly do velké skříně, co nikdy nepřestane růst, přimhouřily oči a téměř okamžitě se vydaly na cestu.

Člověk totiž nesmí usnout, aby se do pohádkové říše dostal. V tom je právě ten vtíp. Musí jen skoro usnout. V poslední sekundě, kdy máte oči téměř zavřené a ocitnete se na hranici mezi tím, co víte, a tím, v co věříte, vás zahálí mlha. A pak se to stane. Do pohádkové říše se létá na hřbetě mrakoní, ti sami rozhodli, že to bude jediný možný způsob dopravy. Mrakoně vklouznou dovnitř balkonovými dveřmi,

naberou Elsu s babičkou a pak už stoupají výš a výš, tak vysoko, že si Elsa může prohlížet všechny kouzelné, nesku-tečné, bláznivé bytosti, obyvatele Říše před procitnutím: enfanty a zpytovánky, Ted'hned a worse, sněhové anděly, prince, princezny a rytíře. Mrakoně plují i nad nekonečnými černými lesy — domovem příšer i Vlčího srdce —, pak zakrouží nad vši tou barevnou krásou a jako měkký vánek se snesou před brány Miamasu.

Nedá se s jistotou říct, jestli je babička trhlá proto, že strávila v Miamasu příliš mnoho času, nebo jestli je to důvod, proč jsou tak střelení Miamaští. Odtud má všechny své pohádky. Ty nejneskutečnější, nejbláznivější pohádky.

Babička tvrdí, že království se jmenuje Miamas přinejmenším deset tisíc pohádkových věčností. Podle Elsy ho tak pojmenovala až později, kvůli ní, protože jako malá nedokázala vyslovit, že se půjde převléknout do „pyžama“, a namísto toho říkala do „miama“. Babička by si prý takovou ptákovinu nevymyslela už proto, že Miamas i všechna ostatní království v pohádkové říši jsou opravdová, mnohem skutečnější než skutečný svět, „ve kterém je každý druhý ekonom, napájí se bezlaktózovým mlíkem, a vůbec“. Babičce život v opravdovém světě nevyhovuje. Má totiž moc pravidel — a ta jí nejdou. Podvádí při hraní monopolů, řídí Renaulta v pruhu pro autobusy, z Ikey odnáší domů žluté tašky, na letišti u zavazadlového pásu nikdy nestojí za bezpečnostním pruhem a dveře na záchod nechává dokořán. To jsou jasné důkazy, že babička nemá dostatek soudnosti.

Ale vypráví nejlepší pohádky všech dob a Elsa má za to, že v takovém případě se nějaké ty nedostatky dají od-pustit.

Dobré pohádky pocházejí právě z Miamasu. Ostatní království v Říši před procitnutím mají jiné úlohy: v Mirevasu ochraňují sny, v Miplorisu uchovávají smutek, z Mimovasu pochází hudba, v Miaudacasu se rodí odvaha a Mibatalos je říše statečných vojáků bojujících proti příšerným stínům ve Válce bez konce.

Babička s Elsou mají nejradši Miamas, protože to nejváženější povolání, které může ušlechtilý miamaský občan zastávat, je pohádkář. Každý, kdo vdechuje život příběhům, je mocnější krále. V Miamasu se představitost počítá jako valuta, za peníze si tu nekoupíte nic, musíte mít dobrý příběh. Úlohu bank zde plní knihovny. V Miamasu je kniha hotové jmění, pohádka má cenu milionu. Babička s sebou každou noc bere bezedné truhlice s pokladem. Má v nich pohádky o dracích a trollech, králích, královnách a čarodějnicích. A o stínech. Každá pohádková říše totiž musí mít strašlivé nepřátele a Říše před procitnutím má stíny usilující o zničení veškeré představitosti.

V žádné pohádce o stínech nesmí chybět Vlčí srdce, pokoitel stínů ve Válce bez konce. Byl to první a nejsilnější superhrdina, o kterém Elsa kdy slyšela.

Babička s Elsou se do Miamasu vydávají každou noc. Elsu tam pasovali na rytíře. Smí se prohánět na mrakoních a má svůj vlastní meč. Od té doby se nebojí usínat. V Miamasu by nikdo neřekl, že holky si nesmějí hrát na rytíře. Vrcholky hor tam sahají až k nebesům, táborové ohně bez ustání plápolají a žádná vypečená chytrák se nikomu nesaží roztrhat nebelvírskou šálu.

Babička taky tvrdí, že v Miamasu se nikdo nezavírá na záchodě, že prý tu mají něco jako zákon otevřených dveří, s platností pro celou říši. Elsa ale nepochybuje, že v tomhle

případě babička vypravuje jinou verzi pravdy. Tak babička nazývá lež. Jinou verzí pravdy.

Ráno se Elsa probudí schoulená v nemocničním křesle. Babička zrovna trůní na míse, dveře do koupelny jsou dokořán, máma čeká venku a babička má plné ruce práce právě s takovou jinou verzí pravdy. Moc dobře to ale nejde. Ve skutečnosti se vše odehrálo tak, že zatímco máma s Georgem spali, utekla babička z nemocnice, Elsa z bytu a společně vyrazily Renaultem do zoo, kde babička přešla plot. Může to vyznít dost nezodpovědně, vezmeme-li v potaz, že to bylo v noci a Else je sedm. Proti tomu se nedá nic namítnout.

Babiččino oblečení leží na jedné hromadě v rohu. V pokoji to naprosto doslova smrdí jako v opičárně. Ona se brání tím, že když na ni při přelézání plůtečku zakřičel noční hlídač, polekala se. Bála se, jestli to není smrtelně nebezpečný násilník, a hlínu házela v sebeobraně. Nato máma rezervovaně, ale přesto velmi unaveně zavrtí hlavou a řekne, že si babička vymýšlí.

Babička nemá ráda slovo „vymýšlení“ a mámu upozorní, že upřednostňuje méně ponižující termín „pokoušení pravdy“. Ta s ní zjevně nesouhlasí. Ale ovládá se. Protože je babiččíným pravým opakem.

„Tohle je jedna z nejhorších věcí, co jsi kdy provedla,“ ucedí máma směrem k toaletě.

„Tomu se mi, drahá dcero, vůbec, ale vůbec nechce věřit,“ houkne babička bezstarostně nazpátek.

Nato máma spustí výčet všeho, v čem kdy babička měla prsty, a ona na to odpoví, že kdyby měla máma smysl pro humor, tolik by ji to neštvalo. Máma babičce nařídí, ať se přestane chovat jako nezodpovědné děcko. Ta se jí zeptá: „Víš, kde parkujou piráti?“ Máma mlčí, a tak babička zahu-

láká: „V gARRRáži!“ Máma vzdychne a masíruje si spánky, babička protočí panenky a prohlásí: „Vždyť to říkám, žádný humor.“ Načež máma dveře zavře a babička se strašně, ale strašně naštvě. Protože ten pocit, když je zavřená na záchodě, naprosto nesnáší.

Babička je hospitalizovaná už druhý týden, ale skoro každý den uteče, po škole vyzvedne Elsu a jedou na zmrzlinu, a když máma není doma, udělají si ze schodiště skluzavku. Nebo se vloupou do zoo. Zkrátka cokoliv, pro co se babička zrovna nadchne.

Babička to ovšem nechápe jako útěk. K tomu je totiž zapotřebí nějaká překážka, jako třeba drak, nastražené pasti nebo aspoň nějaká hradba či úctyhodná zeď. Máma i nemocniční personál to však vidí jinak.

Do pokoje vstoupí sestřička, omluví se a požádá mámu o minutku času. Předá jí nějaký papír, máma tam cosi napíše, vrátí ho sestře a ta odejde. Od prvního dne tu babička vystřídala devět různých ošetřovatelek a ošetřovatelů. Sedm z nich odmítla ona a dva nechtěli pracovat s ní. Jeden z nich skončil, když mu babička pochválila sladkou prdelku. Babička trvala na tom, že složila kompliment sedacím parťákům, a nikoliv ošetřovateli, a nechápala, proč se tolik vztekal. Nato máma vyzvala Elsu, ať si nasadí sluchátka, ale i přes ně bylo slyšet, jak se spolu ty dvě dlouze dohadují o rozdíl mezi „sexuálním harašením“ a „obyčejným pochválením zadku, panebože!“

Babička a máma se hádají hodně. Kam až Else paměť sahá. O cokoliv. Protože babička je dysfunkční superhrdina a máma naopak superfunkční. Else to připomíná Wolverina s Cyclopsem z *X-Menů*, a proto jí pokaždé připadá líto, že nikdo z jejího okolí by tohle přirovnání nepochopil. Oni totiž nečtou kvalitní literaturu. Podle chytráku to jsou

jenom komiksy. Kdyby naprostému začátečníkovi musela vysvětlit, kdo jsou *X-Meni*, popsala by je jako superhrdiny. Jenže oni jsou to vlastně mutanti, v tom je totiž určitý odborný rozdíl. Kdo nestojí o akademické detaily, vystačí si s informací, že babička a máma mají úplně opačné superschopnosti. Například takový Spiderman, jeden z Elsiných nejoblíbenějších hrdinů, by mohl mít nemesis jménem Kulhal a ten by nedokázal vyšplhat ani na lavičku.

Cyclops a Wolverine sice nemají úplně opačné superschopnosti, ale pokud by to musela vysvětlovat někomu zcela nezkušenému, nerada by mu to zbytečně komplikovala.

Je zkrátka potřeba pochopit, že máma představuje řád a babička chaos. Elsa jednou někde četla, že „Chaos je sou sedem Boha“, a máma řekla, že Chaos se přestěhoval do Božího poschodí z jediného důvodu: už nevydržel bydlet vedle babičky.

Máma má desky, diáře a telefon jí čtvrt hodiny před schůzkou zahraje upomínku. Babička si důležité věci píše fixkou na kuchyňskou zeď. A to bez ohledu na to, v čí kuchyni se právě nachází. Její systém má své mouchy, protože tak trochu předpokládá, že si na to bude potřebovat vzpomenout ve správné kuchyni. Elsa ji na to upozornila, ale babička ji odbyla slovy: „Je pořád menší šance ztratit zeď, než že bych někde nechala ležet fajnovej telefoněk.“ Elsa namítla, že máma nikdy nic neztratila. Babička protočila panenky a vzdychla: „Neztratila, to sice ne, ale tvoje máma je výjimka. Já tím myslela spíš... no však víš... nedokonalý osoby.“

Mámina superschopnost je být perfektní. Není s ní taková zábava jako s babičkou, ale ať se děje cokoliv, ví přesně, kde má hledat nebelvírskou šálu. Když ji Else potom omotává kolem krku, šeptá: „Věc můžeš prohlásit za ztracenou, až když ji nedokáže najít ani tvoje máma.“

Máma je šéfka. Podle babičky nejenom v práci, ale i v životě. Mámě se nedá jít po boku. Je třeba ji následovat. Babičce je potřeba se spíš obloukem vyhnout a rozhodně se neřídit jejími radami. V životě nenašla jedinou šálu.

Krom toho nemá ráda šéfy obecně, což je problém hlavně v nemocnici, protože tady máma šéfuje ještě o něco víc. Je tady totiž ředitelkou.

„Bóže, Ulrico, to přeháníš!“ křičí babička z toalety. Vtom do pokoje vejde jiná sestřička, tentokrát i s lékařem, máma opět něco napíše na papír a všichni tři diskutují o nějakých číslech.

Rezervovaně se na ně usměje, oba jí úsměv nervózně oplatí a odejdou. Na záchodě je podezřelé ticho, máma zneklidní jako vždycky, když se kolem babičky delší dobu nic neděje. Nadechne se a prudce otevře dveře. Babička sedí nahá na míse, s nožkou pohodlně přes nožku. Nonšalantně mávne zapálenou cigaretou.

„No pardon? To nemůžu mít chvilku klidu ani na záchodě?“

Máma si promne spánky a pak si položí ruku na břicho. Babička s vážným výrazem přikývne a cigaretou jí na něj namíří:

„Klídek, Ulrico, jsi přece těhotná!“

„Tak na to občas zkus myslet,“ ohradí se uměřeným tónem máma.

„Touché,“ zahuhlá babička a zhluboka si potáhne.

Elsa ví, co tím chce říct, i když přesný význam slova nezná. Máma pomalu zavrtí hlavou a ukáže na cigaretu.

„Napadlo tě vůbec někdy, jak je to pro Elsu i pro to nové dítě škodlivé?“

Babička zakoucí očima.

„Nech toho! Lidi kouřej celý staletí a stejně se roděj na-prosto úžasný děcka. Vaše generace nechápe, že lidstvo pře-žilo miliony let i bez alergologií a podobnejch hovadin. Pak jste sem nakráčeli vy a rozhodli se, že všeccko víte líp. To si fakt myslíš, že než pračlověk zabalil novorozeně do mamutí kůže, tak ji napřed hodil do pračky na devadesát?“

Elsa nakloní hlavu na stranu.

„Měli už tenkrát cigarety?“

Babička zasténá.

„Ještě ty začínej!“

Máma si drží ruku na břicho. Elsa neví, jestli Půlčik zrov-na kope, nebo jestli mu zacpává uši. Elsina máma je i Půl-čikova máma, ale jeho táta je George, takže s Elsou budou sourozenci jen napůl. Else ale slíbili, že i tak se narodí úpl-ně celý. Než to Elsa pochopila, prožila si pár velice matou-cích dní. „Na to, jak jsi chytrá, umíš někdy bejt pěkně hlou-poučká,“ divila se babička, když se jí na to Elsa zeptala. Pak spolu tři hodiny nemluvíly. Tenkrát téměř trhly rekord.

„Prostě jsem ji chtěla vzít na opice, Ulrico,“ zahuhlá ba-bička o něco tišeji a spláchne cigaretu.

„Já to nezvládnou...“ vzdychne máma odevzdaně, ale kon-trolovaně a vyjde z pokoje na chodbu, aby podepsala pár dalších papírů s čísly.

Babička opravdu chtěla ukázat Else opice, tahle část je pravdivá. Telefonovaly spolu, Elsa z domova, babička z ne-mocnice, a začaly se hádat, jestli existuje zvláštní druh opic spících vestoje. Babička samozřejmě neměla pravdu, proto-že je to jasně napsané na Wikipedii, ale pak se jí Elsa svěři-la, co se přihodilo ve škole, to se šálou, a babička zničeho-nic rozhodla, že se pojedou do zoo, aby Elsa přišla na jiné myšlenky. Zatímco máma s Georgem spali, Elsa se vykrad-la z bytu. Babička se chystala přelézt plot, objevil se noční

strážný, hned po něm policista a ona po nich začala házet hlínu. Mysleli si, že to jsou výkaly. Asi hlavně proto, že babička u toho křičela: „Tumáš hovno!“

Máma se zapomněla na chodbě zabraná do hovoru. Telefon jí zvoní téměř nepřetržitě. Elsa se posadí na postel. Babička uhasí cigaretu, oblékne si noční košili, posadí se naproti vnučce a zahihňá se. Rozehrají monopoly. Babička krade peníze z banky, Elsa ji u toho načapá, a ona proto čmajzne auto, uniká na políčko nádraží a pokusí se uprchnout z města.

Máma se vrátí do pokoje a unaveně Else řekne, že si babička musí odpočinout, ať se nachystá k odjezdu. Babička s Elsou se obejmou a drží jedna druhou v náručí velmi, velmi dlouho.

„Kdy tě pustí domů?“ zeptá se Elsa.

„Natuty zejtra!“ slíbí babička radostně.

Říká to každý den. Odhrne Else vlasy z očí, a jakmile máma zmizí na chodbě, zvažní a tajnou řečí pronese: „Mám pro tebe důležitý posláním.“

Elsa přikývne, babička jí vždycky předává posláním v tajné řeči. Té rozumí jenom ti, kdo navštívili Říši před procitnutím. Elsa je vždycky splní. To je povinnost rytíře z Miamasu. Plnit posláním. Pokud nejde o nakupování cigaret a smažení masa, tuhle hranici Elsa odmítá překročit. Protože je to hnus. I rytíři mají své zásady.

Babička se skloní, zašátrá pod postelí a vytáhne velký pytlík. Není to ani maso, ani cigarety. Je to čokoláda.

„To je pro Přítele.“

Else trvá několik vteřin, než jí dojde, co tím babička myslí. Jakmile to pochopí, vyvalí na ni oči.

„Zbláznila ses? Máš v plánu mě ZABÍT?“

Babička zakoucí očima.

„Nezačíněj zase. To mi chceš říct, že rytíř z Miamasu se neodvážá splnit svý poslání?“

Elsa na ni zlostně pohlédne.

„Vydírání je fakt statečné.“

„Když už jsi zmínila statečnost...“ usměje se babička.

Elsa se natáhne pro pytlík. Je plný malých čokoládíček zabalených do šustivých obalů.

„Je strašně důležitý, abys napřed sundala papírek z každého kousku. Jinak se děsně naštv.“

Elsa si čokoládky rozčileně prohlíží.

„A co mu mám říct? Vždyť mě ani nezná!“

Babička si hlasitě odfrkne, zní to spíš jako vysmrkání.

„Jistě že zná! Bóže. Prostě mu vyříd, že ho babička pozdravuje a omlouvá se.“

Elsa zvedne obočí.

„Za co se omlouváš?“

„Nedostal svoje cukrátko několik dní,“ odpoví babička tak bezelstně, jako by to byla ta nejpřirozenější věc na světě.

Elsa znovu stočí pohled na sladkosti.

„Je strašně nezodpovědné posílat svou jedinou vnučku na takovou výpravu, babi. Vždyť mě může zabít!“

„Ale nech toho,“ řekne babička.

„Ty sis začala,“ rozčílí se Elsa.

Babička se usměje. Protože tak to dělá pokaždé. Nakonec se usměje i Elsa. Protože tak to dělá pokaždé. Babička ztiší hlas.

„Musíš dát Příteli čokoládu tajně. Nesmí tě zmerčit Britt-Marie. Počkej, dokud dneska večer nebudou všichni na schůzi, pak můžeš vyrazit.“

Elsa přikývne. I když se Přítele strašně bojí a je hluboce přesvědčená, že je nerozum posílat vnučata na životu

nebezpečnou čokoládovou výpravu. Ale babička jí stiskne ukazováčky v dlaních, jak to má ve zvyku, a to je potom moc těžké se bát. Znovu se obejmou.

„Brzy se uvidíme, ó, statečný rytíři z Miamasu,“ zašeptá jí babička do ucha.

Protože babička se vlastně nikdy neloučí. Říká: „Uvidíme se.“

Elsa si na chodbě oblékne bundu, máma s babičkou se v pokoji baví o léčbě. Máma na ni pak zavolá, ať si dá na uši sluchátka. Elsa poslechne. Loni si je přála pod stromeček a nekompromisně trvala na tom, že je máma s babičkou zaplatí napůl. Aby to bylo spravedlivé.

Když se ty dvě začnou hádat, Elsa si vždycky nasadí sluchátka, pořádně zvýší hlasitost a představuje si, že obě jsou herečky v němém filmu. Patří k dětem, co se velice brzy naučily, že život je mnohem snazší, když si k němu můžou samy vybrat soundtrack.

Ještě však zaslechne babiččinu otázku, kdy si bude moct na policii vyzvednout Renaulta. To je její auto, tvrdí, že ho vyhrála v partii pokeru. Samozřejmě je to obyčejný renault, ale jako malá si Elsa myslela, že je to jeho jméno. Od té doby se tak jmenuje. Docela se to k němu hodí, mohl by se tak jmenovat postarší pokašlávající Francouz — a babiččin Renault je postarší, rozhrkaný a francouzský, řadicí páka chrčí, jako když se po betonu stěhuje těžký zahradní nábytek. Elsa to dobře ví, protože babička občas řídí, cpe se u toho kebabem a ještě kouří. Dokáže sice ovládat volant koleny, ale když šlápne na pedál a zakřičí: „TEĎ!“, musí zařadit vnučka.

Po tom se Else stýská.

Podle mámy babičce Renaulta stejně nedají. Babička se vzteká, že jí snad sakra patří, a máma poznamená, že bez platného řidičského průkazu jí stejně k ničemu nebude. Babička mámu osloví „mladá dámo“ a oznámí jí, že má řidičské oprávnění nejméně v šesti státech. Nato se máma rezervovaně zeptá, jestli mezi ně patří i ten, ve kterém momentálně žije. Babička naštvane mlčí a sestřička jí odebere krev.

Elsa čeká u výtahu, protože nemá ráda pohled na jehly. Zvláště když se zabodávají do ruky její babičce. Posadí se na židli a na iPadu si otevře *Harryho Pottera a Fénixův řád*. Čte to aspoň podvanácté. Tenhle díl se jí líbí ze všech nejmíň, ostatní četla víckrát.

Máma ji za chvíli vyzvedne, a když už mají sjet dolů do garáží k autu, uvědomí si Elsa, že si u babičky zapomněla šálu, a rozběhne se nazpátek.

Babička sedí na kraji postele obrácená zády ke dveřím, telefonuje a vnučky si nevšímne. Podle toho, že do telefonu diktuje instrukce ohledně druhu piva, který si přeje při návštěvě dostat, Else dojde, že si určitě volá se svým právníkem. Elsa ví, že ho pro babičku pašuje dovnitř v tlustých knihách. Ty babička údajně potřebuje kvůli výzkumu, ale ve skutečnosti mají uvnitř vyřezaný otvor tak akorát na pivní lahev. Holčička se na věšák natáhne pro šálu, a zrovna když se chystá něco říct, zabručí babička do telefonu:

„Je to moje vnučka, Marcelli. Pánbíček ochraňuj tu její hlavíčku. Nikdy jsem nepotkala tak chytrou holku. Zodpovědnost bude na ní. Ona se dokáže správně rozhodnout.“

Chvilí je ticho. A pak babička nekompromisně pokračuje:

„Já VÍM, že je ještě dítě, Marceli! Ale i tak je sakra chytřejší než všechny ty paka dohromady! A vůbec, je to moje závěť, ty jsi můj právník, prostě uděláš, co ti říkám!“

Elsa bez hnutí zadržuje dech.

„Protože jí to ještě NECHCI říct! Sedmiletý děti si zasloužej superhrdiny!“

Načež se Elsa otočí a neslyšně vyklouzne ze dveří. Nebelvírskou šálu má promáčenou slzami.

Ve skutečnosti to babička řekla trošku jinak:

„Nechci, aby Elsa věděla, že umírám, protože všechny sedmiletý děti si zasloužej superhrdiny, Marceli. Se superschopností nikdy nedostat rakovinu.“

Kafe

— KAPITOLA 3. —

Babiččin dům má takovou zvláštnost. Nezapomenutelně voní.

V podstatě je to úplně obyčejný dům. Má čtyři patra, celkem devět bytů a voní babičkou. A samozřejmě kávou. Vůně kávy je tu cítit skoro pořád. V domě je prádelna a v ní seznam pravidel s nadpisem: *Ke spokojenosti všech*, slovo spokojenost někdo dvakrát podtrhl. Je tu jeden nefunkční výtah, na zahradě se třídí odpad a žije tu taky ochlasta, bojový pes a babička.

V podstatě je to obyčejný dům.

Babička má byt ve čtvrtém patře. Naproti přes chodbu bydlí máma s Elsou a Georgem. To je mámin přítel. Nemá to jednoduché, musí totiž bydlet vedle babičky. George má plnovous, nosí maličkou čepici a miluje běh v šortkách natažených přes legíny. Při vaření mluví anglicky, říká třeba „pork“ namísto vepřové maso. Podle babičky má kliku, že je roztomilej, protože jinak je „dřevěnej jak vrata od stodoly“. Nemluví o něm jinak než jako o „houbomozkovi“. Mámu to zlobí, nechápe, proč babička pořád musí dělat naschvály. Elsa ví, že je to kvůli ní. Babička tím dokazuje, že ať už se stane cokoliv, bude vždycky stát na její straně. Protože tak

se to patří, když se rodiče rozvedou, najdou si nové partnery a máma zničehonic vyrukuje s oznámením, že je na cestě nevlastní sourozenec. Babička stojí na straně vnoučete. Vždycky. Bez ohledu na vše. A to, že se jí tím daří pěkně vytáčet mámu, je příjemný bonus.

Máma s Georgem nechtějí vědět, jestli Půlčík bude kluk, nebo holka. I když by si to mohli nechat říct. Pro George je ale strašně důležité, aby to bylo překvapení. Nechce o Půlčíkovi mluvit jako o klukovi nebo holce, aby děťátku nenutil „stereotypní pohlavní roli“. Elsa se přeslechla, byla si skoro jistá, že řekl „pohlavní trolly“. Pro všechny zúčastněné to bylo náročné odpoledne.

Máma s Georgem rozhodli, že se Půlčík bude jmenovat buď Elvír, nebo Elvíra. Elsa o tom řekla babičce a ta vybuchla: „Elf-ír?!“

„Je to klučíčí tvar jména Elvíra,“ vysvětlila jí Elsa. Babička zavrtěla hlavou: „Elvír? To si myslej, že se mladej sebere a půjde Frodovi pomoci s prstenem do Mordoru?“ Krátce předtím se spolu totiž dívaly na všechny díly *Pána prstenů*, což měla Elsa od mámy nekompromisně zakázané.

Babička si o Půlčíkovi vlastně nic špatného nemyslí. Ani o Georgeovi. Říkat to ale musí, protože jejím úkolem je vždycky stát na Elsině straně. I když se jí Elsa jednou svěřila, že George nesnáší. Někdy i Půlčíka. Proto babičku zbožňuje. Řekla jí něco tak strašného, a ona přesto stojí za ní.

Babiččin byt vypadá úplně stejně jako ten mámin, ale je v něm mnohem větší nepořádek. Mámin byt je jako máma a babiččin zase jako babička. Máma ráda vytváří systém a babička ho ráda boří.

V bytě o patro níž žijí Britt-Marie s Kentem. Strašně rádi vlastní věci a Kent zásadně nezapomíná zdůraznit jejich cenu. Skoro nikdy není doma, je totiž podnikatel. Nebo „podnikakent“, jak rád říká a hlasitě se přitom směje. Pokud se nikdo nezasměje s ním, zopakuje to znovu a hlasitěji. Jako by problém tkvěl v hlasitosti.

Podle babičky je Kent příšernej panák a slovo „podnikatel“ je zkomolenina původně miamaského výrazu „půdní datel“, jak se v království odjakživa říkalo budižkničemu. Elsa netuší, jestli si to babička nevyucala z prstu. Britt-Marie zůstává skoro pořád doma, takže je jisté, že ona podnikatelkou není. Babička říká, že je to „hašteřivka na plnej úvazek“. Ty dvě spolu vychází asi jako králík s ohněm. Podle babičky má prý „ta babizna na duši pěkněj bolák“, jinak by se permanentně netvářila, jako by právě snědla kousek čokolády, kterou vůbec nemá ráda. To ona pověsila do prádelny pravidla *Ke spokojenosti všech*. Všeobecná spokojenost je totiž pro Britt-Marii nesmírně důležitá, přestože s Kentem jako jediní z domu mají vlastní pračku i sušičku. Jednou, když na mámu vycházel prací den, zazvonila sousedka na dveře a chtěla s ní mluvit. S sebou měla chuchvalec mokrých cucků ze sušičky, podržela jí ho před obličejem, jako by v ruce měla čerstvě vyklubané ptáčátko, a spustila: „Myslím, že sis dole něco zapomněla, Ulricko!“ George vyšel z kuchyně a vysvětlil, že pral on, Britt-Marie se na něj zadívala, usmála se, ale nepůsobilo to dvakrát mile. Prohlásila je za „velice moderní pár“, s laskavým úsměvem se obrátila k mámě a podala jí chomáček se slovy: „Ke spokojenosti všech členů družstva po sobě čistíme sušičku, Ulricko!“

V nájemním domě samozřejmě žádné sdružení vlastníků nemají. Ale měli by mít, dodá pokaždé Britt-Marie, o to se prý s Kentem postarají. Podle Britt-Marie by se pak víc dbalo

na pravidla. Právě proto je Britt-Mariinou nemesiis babička. Elsa ví, co to znamená, jako každý čtenář kvalitní literatury.

Naproti Britt-Marii a Kentovi žije Černá sukně. Potkat ji lze pouze pár okamžiků denně: po ránu, když kvapně odchází pryč, anebo pozdě večer, když se vrací domů. Nosí boty na vysokém podpatku, naditou aktovku a dokonale vyžehlenou sukni. V uchu má vždycky bílé sluchátko a strašně do něj huláká. Nezdaví a neusmívá se. Podle babičky má tak rovnou sukni proto, že „bejt látkou na týchle ženský, nikdo by si netrouf bejt zmuchlanej“.

Ve druhém patře žijí Lennart s Maud. Lennart denně vypije nejmíň dvacet šálek kávy, a kdykoliv zapíná kávovar, nasadí triumfální výraz. Je to druhý nejmilejší člověk na světě, tím nejmilejším je jeho manželka Maud a ta má neustále čerstvě napečeno. Bydlí s nimi i Samantha, která skoro pořád spí. Je to *bichon frisé*, ale oni se k ní tak vůbec nechovají. V její přítomnosti by nikdy neřekli „kafe“, jediné „pitíčko pro dospělé“. Babička si myslí, že jim šplouchá na maják. Else je to jedno, protože jsou strašně hodní. Pokaždé pro ni mají dost dřímánek i objetí. Dřímánky jsou druh koláčků. Objekt jsou — zkrátka objetí.

Naproti nim bydlí Alf. Je to taxikář, nosí koženou bundu a pořád se mračí. Podrážky bot má tenoučké jako papír, protože při chůzi skoro nezvedá nohy. Babička říká, že Alf prý má nejnižší těžiště na světě.

O patro níž žije se svou maminkou chlapec se syndromem. Je o rok a pár týdnů mladší než Elsa a nemluví. Jeho maminka neustále něco ztrácí, věci kolem ní přímo prší, asi

jako když v kresleném filmu někdo šacuje padoucha a obsah kapes se navrší na hromadu větší, než je on sám. Oba dva mají přátelské oči, a dokonce ani babička nevyžadá, že by proti nim něco měla.

Vedle nich, za nefunkčním výtahem, bydlí Příšera. Elsa neví, jestli se tak opravdu jmenuje, nebo se mu tak jen říká, protože se ho každý bojí. A tím myslí opravdu všechny, dokonce i Elsina máma, která se jinak nebojí ničeho na světě, vždycky dceru trochu popostrčí, když procházejí kolem. Příšeru nikdy nikdo nepotkal, přes den vůbec nevychází z bytu, ale Kent na schůzích říkává: „Takoví jako on by měli být pod zámekem! Aspoň vidíte, jak to dopadá, když je v tomhle zatraceným státě místo do chládku posílají na psychiatrii!“ Britt-Marie kvůli tomu napsala dopis majiteli domu a naléhala, aby Příšeře vypověděl smlouvu, protože do domu vodí „další závislé“. Elsa přesně nevěděla, co tím Britt-Marie chtěla říct, a nebyla si jistá, jestli tomu rozumí ona sama. Ale dobře si všimla, že když se jednou babičky na Příšeru zeptala, změnil se jí výraz v očích a odbyla vnučku slovy: „Některé věci je lepší nechat na pokoji.“ A to babička bojovala ve Válce bez konce, válce proti stínům v Říši před procitnutím, takže se potkala s těmi nejstrašlivějšími bytostmi za posledních deset tisíc pohádkových věčností.

V pohádkové říši se čas měří na věčnosti. Je to vlastně jakési náhradní řešení, protože tam nemají hodiny, a tak určují čas na základě pocitů. Pokud se jim doba zdá jako krátká věčnost, říkají, že to trvá věky. Pokud jim to připadá jako dvojnásobek věčnosti, říká se tomu celá věčnost. Co se zdá ještě delší, je už pohádková věčnost, a to je pak celá věčnost věčností. Vůbec nejvěčnější věčnost je deset tisíc pohádkových věčností, nejdelší časoměrná jednotka.

Ale zpátky k věci. V přízemí domu je společenská místnost. Jednou měsíčně se tam všichni nájemníci scházejí na do-
movní schůzi. Je to, pravda, mnohem častěji než jinde, jen-
že všichni v domě žijí na nájemní smlouvu a Britt-Marie
s Kentem se je snaží přimět ke společnému demokratic-
kému rozhodnutí: požadovat po majiteli prodej bytů do
osobního vlastnictví. Proto je taky potřeba pořádat schůze.
Nikdo kromě nich o to nestojí. A jim dvěma zase nejvíc ze
všeho vadí, že to musí proběhnout demokraticky.

Schůze jsou pochopitelně neskutečně nudné. Nejdřív se
dvě hodiny hádají o tématu z minula, potom vytáhnou diáře,
pohádají se o termínu příští schůze a pak je konec. Elsa tam
ale dneska musí, potřebuje totiž vědět, že už se začali hádat
a vzduch je čistý.

Momentálně všichni čekají na Kenta, protože vždycky cho-
dí pozdě, a taky na Alfa, který chodí zásadně načas. Maud
s Lennartem sedí za velkým stolem a Britt-Marie s mámou
v kuchyňce debatují o kávě. Samantha spí na zemi. Maud
pošoupne před Elsu velkou plechovku s dřímánky. Lennart
si čekání na kávu krátí popíjením kafe z termosky. Vždy má
u sebe v záloze překlenovací kávu na období, než se uvaří
čerstvá dávka.

Britt-Marie stojí u dřezu, ruce frustrovaně svírá před se-
bou a nervózně sleduje mámu. Máma staví na kávu. Z toho
je Britt-Marie nervózní, chtěla by s tím počkat na Kenta. Za-
stává názor, že se vším by se mělo čekat na Kenta. Ale mámu
na čekání moc neužije, radši se chopí iniciativy, čili i kávy.
Britt-Marie dlaní důkladně smete z kuchyňské linky jakési
neviditelné smítko. V její blízkosti se vždy nacházejí nevi-
ditelná smítka, která je potřeba oprášit. Laskavě se usměje
na mámu: „Všechno v pořádku, Ulricko?“

Když Britt-Marie zjistila, že se máma píše s cé namísto s ká, vzala si do hlavy, že se to vyslovuje „Ulricka“, přestože se ji máma několikrát snažila přesvědčit, že se tam žádná cé neříká.

„Ano, díky,“ odpoví máma.

„Nepočkáme s tím přece jen na Kenta?“ prosazuje Britt-Marie laskavým tónem svou.

„Kávu snad zvládnou i bez Kenta,“ řekne rezervovaně máma.

Britt-Marie opět spojí ruce. Usmívá se.

„Ano, jistě, dělej, jak myslíš, Ulricko. Děláš to tak přece vždycky.“

Máma vypadá, že si v duchu musí napočítat až k trojicerným číslům, ale dál se věnuje přípravě kávy.

„Je to jenom kafe, Britt-Marie.“

Ona chápevě přikývne a ze sukně opráší neviditelné smítko. Vždycky má na sukni nějaké smítko, pro ostatní nepozorovatelné, které musí bezpodmínečně pryč.

„Kent vaří výtečnou kávu. Všem vždycky moc chutná.“

Maud se tváří ustaraně. Nesnáší totiž konflikty. Proto tolik peče. Je mnohem těžší se hádat, když má člověk před sebou čerstvé koláčky. Štouchne Elsu do boku a šeptem jí nabídne dřímánek. Holčička si vezme hned dva. Máma přátelsky řekne: „Postavit na kávu zase není taková věda.“ Nato Britt-Marie odpoví: „Ne, ne, samozřejmě že ne, pro ženy ve vaší rodině není problém nic!“ Máma se usměje. Britt-Marie se taky usměje. Ale ani jedna z nich se neusmívá uvnitř.

Máma se zhluboka nadechne a odměří ještě trošku kávy, Britt-Marie smete další neviditelné smítko ze sukně a jakoby mimochodem pronese: „To je milé, že jste přišly obě dvě, i s Elsou. Mluvím jistě za všechny.“

Máma místo odpovědi jen zamručí: „Hmmm...“ Chystá se káva a oprašují neviditelná smítka. Britt-Marie řekne: „Všichni chápeme, jak musí být těžké si na Elsinku najít čas, když jsi tak ambiciózní a máš tu svoji kariéru.“

Máma si chvíli pohrává s představou, jaké by asi bylo vysypat Britt-Marii kávu na hlavu. Ale udrží se. Britt-Marie poodejde k oknu přestěhovat květináč a pokračuje ve svých úvahách nahlas: „A přítel je doma, stará se o celou domácnost.“ Máma procedí skrze zuby, že George je zrovna v prádelně, a překvapivě silně zmáčkne knoflík na kávovaru. Ale kontrolovaně.

Britt-Marie pokyvuje hlavou: „Takhle se tomu dneska říká, že? Přítel? Život bez závazků je nepochybně velice moderní.“ Pak se opět usměje. Laskavě. Opráší si neviditelné smítko ze sukně a dodá: „Ne že by na tom bylo něco špatně...“

Máma se přinutí k úsměvu a řekne: „Chceš mi tím snad něco naznačit, Britt-Marie?“ Ta se zatváří zaskočeně, jako by ji šokovala ta míra nepochopení, a vyhrkne: „Jistě že ne, Ulricko! Jistě že ne! Vůbec nic jsem tím nemyslela, vůbec nic!“

Když je Britt-Marie nervózní či rozzlobená, všechno opakuje dvakrát. Jednou Elsa s babičkou vyrazily do Ikey, koupily huňaté modré vlněné deky, babička je celé odpoledne vyčesávala a všechno, co z nich opadalo, posbírala do pytlíku. Potom Elsa musela držet s baterkou stráž na schodech, zatímco babička cpala obsah sáčku do sušičky.

Britt-Marie potom mluvila dvojitě celé týdny.

Ve dveřích se objeví Alf, na sobě má vrzavou koženou bundu, s taxikářskou legitimací na prsou. Má velice špatnou

náladu. Nese si s sebou večerní noviny. Mrkne na hodinky, je přesně sedm.

„Řeklo se, že začínáme v sedm,“ zabrblá.

„Kent má trošku zpoždění,“ usměje se Britt-Marie a sepe ruce. „Je na důležitém jednání s Německem.“ Zní to, jako by se sešel s celým státem najednou.

O čtvrt hodiny později vtrhne Kent do místnosti, sako mu vlaje jako plášť a do telefonu křičí: „*Yez Klaus! Yez! We will dizcuzz it at ze meeting in Frankfurt!*“ Alf vzhlédne od svých novin, poklepe si na hodinky a zabručí: „Nevadí ti doufám, že všichni ostatní přišli včas?“ Kent se na něj ani nepodívá, místo toho v rozjařeném gestu roztáhne ruce k Maud s Lennartem a zahlaholí: „Tak bude se schůzovat, nebo ne? Děti snad dělat nebudem?!“ Pak se otočí k mámě, ukáže jí na břicho a vyprskne: „Rozhodně žádný další děti!“ Protože se máma nezhroutí v záchvatu smíchu, znovu a hlasitěji zopakuje: „Žádný další děti!“ Jistě se nesměla jen proto, že ho napoprvé neslyšela.

Maud prostře na stůl koláčky a máma nalévá kávu. Kent si usrkne, nadskočí a zalapá po dechu: „No ta má grády!“ Alf svůj šálek vyprázdní jediným lokem a zamumlá: „Je úplně akorát.“ Britt-Marie si sotva smočí rty, laskavě se usměje a poznamená: „Podle mě je trošičku silnější, že?“ Úkosem se podívá na mámu a dodá: „Vidím, že piješ kávu i v těhotenství, Ulricko.“ Ještě než se máma stačí nadechnout k odpovědi, pospíší si a rychle řekne: „Na tom samozřejmě není nic špatného. Samozřejmě že ne!“

Kent prohlásí schůzi za zahájenou a následující dvě hodiny se budou hádat o věcech z minulé schůze.

V tu chvíli se Elsa bez povšimnutí vytratí.